

¿ANTIAMERICANS O ANTIMPERIALISTES?

“El retall de les llibertats als Estats Units ens està fent retrocedir 50 anys. S'estan vulnerant drets fonamentals... Tot, després d'amenaques permanents de perills que alarmen la població”

Beltran Schader (norteamericà). El País, 6 abril 2003, p. 26.

Últimament se sent amb freqüència l'acusació d'antinordamericans dirigida a tots aquells que critiquen la política de l'administració Bush. Si fos vertadera, l'acusació és forta: doncs *ningú ha d'oposar-se a un poble pel fet de ser tal poble.*

D'altra banda, aquesta mateixa acusació se sent dins dels EUA contra molts americans oposats a la política exterior del seu propi país. I la història evidencia que tots els imperis han recorregut a una acusació semblant contra aquells que els van combatre. En aquest cas, la conducta titllada d'antiamericana *podria ser simplement una reacció de dignitat i democràcia.* I els qui usen l'adjectiu d'antiamericans no farien més que emmascarar amb ell la seva covardia o el seu afany de millorar a costa de l'imperi. Purament i simplement.

Aquest tipus de qüestions no poden resoldre's amb adjectius (cosa cada cop més freqüent en el món de la política) sinó amb dades. Heus-ne aquí, doncs, algunes.

1. IDEOLOGIA

L'orientació de la política exterior dels EUA, després de la caiguda de l'URSS, l'expressaven així alguns dels seus ideòlegs:

“impedir a qualsevol potència hostil dominar regions els recursos de les quals li permetin accedir a la situació de gran potència”... “Descoratjar als països industrialitzats avançats de qualsevol intent dirigit a desafiar el nostre liderat, o a esnorrar l'ordre polític i econòmic establert”. I “prevenir l'emergència futura de qualsevol competidor global”.[\[1\]](#).

Aquesta ideologia va fins i tot més lluny que aquell famós macarthysme de la postguerra, del què després els mateixos americans s'han avergonyit. Per a ella, només l'extrema dreta té existència legítima. Fora d'ella només existeix "l'esquerra", i distingir entre esquerres moderades i radicals equival -segons Daniel Pipes- "a distingir entre un nazi moderat i un nazi radical".

2. ARMAMENTISME

Els EUA han refusat sotmetre's als mecanismes de control d'armes químiques i biològiques, previstos en el Protocol de 1995 (en el marc d'un Conveni de 1971). La raó adduïda va ser que "pot afectar els nostres interessos comercials i la nostra seguretat nacional". Fins i tot ha demanat la dissolució d'aquesta comissió de control. El 1999 el Senat va excloure tota ratificació del tractat de limitació d'armes nuclears que el seu President havia acceptat.[\[2\]](#).

L'any 2001 el món havia gastat en armes 839.000 milions de dòlars, el 36 % dels quals corresponia als EUA^[3]. Però en els dos últims anys, les despeses nord-americanes han crescut vertiginosament: en el 2003, les despeses del Departament de Defensa estan sent de 355.400 milions de dòlars, sense incloure el pressupost de la guerra que, segons dades dels diaris, s'aproxima als 100.000 milions de dòlars. I per al 2004, Bush ja ha proposat una despesa de 379.000 milions de dòlars, que tampoc inclouen les despeses de la guerra.

- De cada deu armes que es venen en el món, cinc es fabriquen als EUA i dues a la Gran Bretanya.[\[4\]](#).
- Els majors receptors d'armes nord-americanes són Israel, Colòmbia i Turquia...
- Finalment, segons els informatius del 2 d'abril del 2003: "Estats Units reconeix que està emprant a Iraq armes prohibides per l'ONU" (les anomenades "bombes de fragmentació")...
- En què quedem doncs?...

3. TRIBUNALS INTERNACIONALS

Quan l'abril del 2002 es va crear el Tribunal Penal Internacional (TPI), el govern nord-americà va informar el secretari general de l'ONU que no es considerava vinculat en absolut a aquest Tribunal. Els EUA només accepta tribunals especials (p.ex. per a l'exIugoslàvia i per a Rwanda, que li semblaven molt acceptables...).

El 13 de juliol del 2002, els EUA va aconseguir arrencar al Consell de Seguretat una decisió que garanteix la impunitat dels soldats americans davant el TPI, almenys durant algun temps. I la va aconseguir amenaçant de retirar-se de totes les campanyes de manteniment de la pau de l'ONU.

Fins i tot està pressionant a tots els països de l'OTAN per aconseguir acords bilaterals de no extradició d'americans al TPI^[5]. (De fet, la Unió Europea va arribar a l'acord d'autoritzar als seus membres a signar aquests acords bilaterals amb EUA).

D'altra banda, el desembre de 1987, l'Assemblea General de l'ONU va aprovar una resolució molt enèrgica contra el terrorisme. Va ser aprovada per unanimitat excepte una abstenció d'Hondures i els vots en contra d'Israel i EUA...[\[6\]](#)

És això esperit democràtic o esperit imperialista?

4. ECOLOGIA

L'administració Clinton va signar el Protocol de Kyoto (que limita l'emissió de gasos amb efecte hivernacle per als països industrialitzats). Bush es va negar a sotmetre aquest acord al Congrés. Ni tan sols accepta el pla del G 8 per a una energia neta[7].

5. DOCUMENTS DE L' ONU NO RATIFICATS PELS EUA

- Conveni sobre el dret de sindicació i negociació col·lectiva (1949)[8]
- Conveni sobre l'eliminació de la discriminació en l'ocupació i en l'educació (1958)
- El Pacte internacional sobre els drets econòmics, socials i culturals (1966)
- El Conveni per a eliminar totes les formes de discriminació de la dona (1979)
- El Protocol per a prohibir l'execució de menors (1989)
- El Conveni sobre els drets del nen (1989)[9].
- El Conveni sobre la prohibició de l'ús, emmagatzemament, producció i transferència de mines antipersona i sobre la seva destrucció (1997)

Els EUA, junt amb el Regne Unit, va abandonar la UNESCO el 1984, per considerar contrària als seus interessos la política informativa d'aquesta organització. El Regne Unit va tornar-hi més tard, però els EUA encara no ho ha fet. Pertanyen actualment a la UNESCO un total de 188 països, incloent tots els països rellevants, a excepció dels EUA.

6. INTERVENCIONS ARMADES UNILATERALS RECENTS, SENSE AUTORITZACIÓ DE L'ONU

Granada, Nicaragua, Panamà, Somàlia, Afganistan i Sudan. Més els suports a les dictadures de Xile, l'Argentina i El Salvador (entrenament de torturadors i militars a la *Escuela de las Américas*)[10] i el suport polític i militar a la dictadura que en els anys vuitanta va perpetrar el genocidi dels pobles indis de Guatemala.

7. ECONOMIA

En acabar la Segona Guerra Mundial, el dòlar va quedar com a moneda universal per a transaccions, per la qual cosa els EUA es comprometia a garantir la seva convertibilitat amb el patró or. El 1972, el president Nixon va abandonar aquest compromís i, des de llavors, els EUA gaudeixen de l'enorme avantatge que la seva pròpia moneda sigui moneda mundial, carregant a tots els països amb les seves oscil·lacions. El que això suposa s'ha vist en el cas del deute extern del Tercer Món (De Gaulle havia mort ja. Però anys abans havia plantat cara al patró dòlar-or canviant sistemàticament en or les seves reserves de dòlars).

Els EUA té el 6% de la població mundial i disposa del 32% de la riquesa mundial...

8. CULTURA I UNIVERSALITAT

La democràcia en època de globalització implica cada cop més multiculturalitat i coneixement respectuós de l'altre. Molta gent ha tingut l'experiència de com són de diferents els nord-americans que han sortit fora del seu país (i no com a militars) i els qui no ho han fet o només ho han fet per la guerra. Doncs bé: només el 10% dels nord-americans té passaport. Ni tan sols tots els parlamentaris en tenen[11].

9. POLÍTICA EXTERIOR: DESENCERTS

Els EUA van donar suport als fonamentalismes islàmics contra la Unió Soviètica, va formar Bin Laden, i es va trobar amb els talibans i l'Afganistan.

Els EUA van donar suport a l'indesitjable Saddam Hussein contra el fonamentalisme iranià. L'Iraq va frenar l'Iran i amb el considerable exèrcit que li havien proporcionat les potències occidentals va ambicionar apoderar-se de les reserves de petroli del golf creant una gran potència àrab capaç de fer front a Israel. Aquesta va ser una de les raons que li van portar a envair Kuwait, comptant amb el suport d'EUA que després li va fallar (com si estigués complint aquella norma de conducta dels imperis que l'imperi romà va aplicar als assassins de Viriat quan reclamaven el botí promès: "Roma no paga als traïdors").

Finalment, Els EUA han donat suport a Israel amb una descarada iniquitat en tot el conflicte palestí, fins arribar a qualificar Sharon com a militant de la llibertat.

Els EUA van crear i va finançar la contra nicaragüenca i una guerra que va arruïnar al país per molts anys. Nicaragua no va respondre amb actes com el de l'11S, sinó que va anar al Tribunal de l'Haia, que va decidir a favor de Nicaragua i que va ordenar que s'aturés "l'ús il·legal de la força" (eufemisme per designar el bloqueig dels ports nicaragüencs que van realitzar els EUA) i que els EUA pagués massives reparacions. Però els EUA va rebutjar la resolució al·legant que no acceptava la jurisdicció d'aquesta Cort. Nicaragua va anar, llavors, al Consell de Seguretat de l'ONU que, molt suaument, va proposar una resolució en què cridava a tots els Estats a respectar el dret internacional (sense citar-ne cap!). Els EUA va vetar aquesta resolució. Nicaragua va anar llavors a l'Assemblea General de l'ONU que va aprovar una resolució semblant a la qual només es van oposar EUA, Israel i El Salvador. En l'Assemblea General de l'ONU no hi ha el dret de veto: però un vot en contra, dels EUA, es considera com un veto *de fet*. [12].

També segons el nord-americà Noam Chomsky: "durant els anys de Reagan, els atacs de l'antiga Sud-àfrica contra països africans abonats per EUA i Anglaterra, van causar prop d'un milió i mig de víctimes i van produir 60.000 milions de dòlars en danys" [13]

10. IMPUNITAT

Els EUA va utilitzar al Vietnam 35 milions de litres d'"agent taronja" i va deixar 40 tones d'urani empobrit en la passada guerra d'Iraq: l'urani empobrit és un factor cancerigen, de procés lent, que explica

més del 90% de casos de càncer entre 5 i 40 anys i l'acció del qual (quelcom semblant al que passa amb les mines antipersona) perdura durant anys i panys.[\[14\]](#).

Cada cop més aquesta impunitat es justifica amb una nova teoria sobre la guerra, i amb una sèrie de falses promeses.

11. TEORIA DE LA GUERRA PREVENTIVA

“Hem d'adaptar el concepte d'amenaça imminent a les capacitats i als objectius dels nostres adversaris d'avui. Els estats canalles i els terroristes no tenen intenció de conformar-se, per atacar-nos, amb els mètodes clàssics. Els EUA són favorables des de fa molt temps a una reacció anticipada, quan es tracta de respondre a una amenaça que apunta cap a la seguretat nacional. Com més greu és l'amenaça, major és el risc de la inacció i més important és prendre mesures preventives per garantir la nostra defensa, encara que subsisteixin dubtes sobre el moment i lloc de l'atac enemic. Per impedir o prevenir que aquests actes siguin perpetrats, els EUA es reserva la possibilitat, donat el cas, d'actuar per anticipat”.[\[15\]](#).

I perquè es vegi com pot canviar un país: el 1953 el President Eisenhower va declarar que el concepte de “guerra preventiva” era un invent de Hitler i que ell no prendria seriosament ningú que li proposés un invent semblant.[\[16\]](#).

A més a més: l'esposa del Cèsar no sols ha de ser honrada sinó semblar-ho. En aquest context no és presentable que consellers del govern Bush tinguin ja assignats diversos projectes de “reconstrucció” de l'Iraq per a les seves pròpies empreses, circumstància que ja ha provocat alguna dimissió...

12. FALSES PROMESSES

No es pot donar crèdit a la promesa d'establir una democràcia a l'Iraq, en acabar la guerra. Els EUA sap bé que els xiïtes hi són majoria, que guanyarien les eleccions i la seva política més probable implicaria aproximar-se als iranians i potser també la independència kurda, circumstància que els turcs -aliats dels EUA i protagonistes d'una centenària repressió contra els kurds- mai acceptarien. Els EUA no pot tolerar tot això i, per tant, les promeses d'establir una democràcia només pretenen emmascarar la implantació d'un govern titella dels EUA.

Tampoc es pot donar crèdit a les veus que pretenen vendre'ns tota la política actual, amb la promesa que, després de la guerra amb l'Iraq, se solucionarà la qüestió palestina. Aquesta promesa s'ha fet ja diverses vegades (l'última, en acabar l'anterior guerra del Golf) i les coses van continuar empitjorant. Acords com els de Camp David o Oslo no van ser complerts per Israel. I ara sabem que la solució que preveu l'administració Bush consisteix a concedir a Palestina la molla d'un estat inviable, separat en fragments que no arriben ni al 40% de les seves primeres fronteres, sense participació en la capitalitat de Jerusalem ni supressió dels assentaments jueus. Naturalment, un cop més, això no ho acceptaran els palestins, amb la qual cosa els EUA “es rentaran les mans”, els culparan a ells, i la qüestió continuarà tan enverinada com avui. En una ostentació de cinisme, l'última vegada van dir que “Arafat no havia sabut aprofitar la seva oportunitat” i des de llavors el consideren inhabilitat per a qualsevol negociació.

REFLEXIÓ FINAL

S'ha parlat de l'actual cultura nord-americana com de la d'uns “hipocondríacs de la seguretat”. Aquesta por i aquesta obsessió explicarien que el nombre anual de morts violentes als EUA passi d'11.000 i amb prou feines arribi al centenar al Canadà. En aquest context és molt recomanable la pel·lícula de Michael Moore sobre aquest tema. (*Bowling for Columbine*) que a més a més va guanyar un Oscar a la millor pel·lícula documental.

D'altra banda, pot ser bo tornar a citar unes paraules que va escriure Albert Gore (antic candidat a la presidència), en una entrevista en el *New York Times*, poc abans d'anunciar que no es presentaria com a candidat a les pròximes eleccions: “en aquest país hi ha veus institucionals que estan totalment a les mans del partit republicà... i moltes d'aquestes veus estan finançades per multimilionaris ultraconservadors que no paren de fer negocis amb les administracions republicanes i la resta dels mitjans”^[17] Serveixi l'exemple de General Electric, propietària de la cadena de televisió NBC, una de les majors d'EUA, i una de les principals proveïdores d'armes per a l'exèrcit americà.

En aquestes condicions, els qui estan incondicionalment a favor d'EUA, estan avui *a favor de l'extrema dreta i no d'un país*. Estan a favor de l'imperialisme i no de la democràcia.

El problema doncs no és ser antiamericà, sinó de part de quins americans s'està. Si de part dels qui lluiten contra el “macarthysme” actual, o a favor d'ell. En aquest últim cas el no ser “antiamericà” es converteix simplement a ser lacai.

---

[1] Citats pel *New York Times* el 8 de maig de 1992. I presentat després a en Bush vers el 2002, en un document titulat. *National Security Strategy*.

[2] Veure *Le Monde Diplomatique*, març 2003, pàg. 9

[3] Dades del SIPRI suec, en el seu informe del 2002.

[4] Institut Suec d'Investigacions per a la pau (SIPRI)

[5] *Le Monde Diplomatique* (citad en nota 2).

[6] Citat per Noam Chomsky en una conferència en el *Foro de Tecnología y Cultura* del MIT, el 18 d'octubre del 2001.

[7] *Le Monde Diplomatique*. (citad).

[8] Informe PNUD 2002, pàg. 243 i següents.

[9] *Ibid.*

[10] Veure, entre d'altres, la carta a Bush del cardenal Law, arquebisbe de Boston.

[11] John Carlin a *El País*, 12 sept. 2001

[12] Noam Chomsky, Conferència citada.

[13] *Ibid.*

[14] Veure l'escrit de Ramiro González a *Misiones online*, n. 1350, 13 de gener de 2003.

[15] *The National Security Strategy of the United States of America*, Setembre 2002.

[16] Article d'E. Galeano, consultable a serpal@wanadoo.es, (Servei de Premsa Alternativa).

[17] *Le Monde Diplomatique* (citad. pàg. 24.